DOMSTOLENS DOM (Syvende Afdeling)

13. marts 2008 *

I sag C-78/07,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 234 EF, indgivet af Consiglio di Giustizia amministrativa per la Regione siciliana (Italien) ved afgørelse af 18. maj 2006, indgået til Domstolen den 13. februar 2007, i sagen:

Ispettorato Provinciale dell'Agricoltura di Enna

Assessorato all'agricoltura e foreste della Regione Sicilia

Regione Sicilia

mod

Domenico Valvo,

har

* Processprog: italiensk.

DOMSTOLEN (Syvende Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, U. Lõhmus, og dommerne P. Lindh (refererende dommer) og A. Arabadjiev,

generaladvokat: Y. Bot
justitssekretær: R. Grass,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

— den italienske regering ved I.M. Braguglia, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato G. Aiello

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved C. Cattabriga, som befuldmægtiget,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 17 og 18 i Rådets forordning (EF) nr. 950/97 af 20. maj 1997 om forbedring af landbrugsstrukturernes effektivitet (EFT L 142, s. 1).

2 Forelæggelsen er sket inden for rammerne af en tvist mellem på den ene side Domenico Valvo og på den anden side Ispettorato Provinciale dell'Agricoltura di Enna (landbrugsinspektionstjenesten i provinsen Enna), Assessorato all'agricoltura e foreste della Regione Sicilia (det regionale ministerium for land- og skovbrug i regionen Sicilien) og Regione Sicilia angående nævnte kontroltjenestes afslag på Domenico Valvos ansøgninger om udligningsgodtgørelse for årene 1996-1998.

Retsforskrifter

Fællesskabsbestemmelser

3 I årene 1996-1998 reguleredes udbetaling af udligningsgodtgørelse i ugunstigt stillede landbrugsområder først af Rådets forordning (EØF) nr. 2328/91 af 15. juli 1991 om forbedring af landbrugsstrukturernes effektivitet (EFT L 218, s. 1), som ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 3669/93 af 22. december 1993 (EFT L 338, s. 26, herefter

»forordning nr. 2328/91«), og derefter af forordning nr. 950/97, der ophævede og erstattede forordning nr. 2328/91.

4 Artikel 17-19 i forordning nr. 950/97, der er anført i forordningens afsnit IX, der har overskriften »Ordning med støtte til ugunstigt stillede landbrugsområder«, og underafsnit I, der har overskriften »Udligningsgodtgørelse«, indeholder i det væsentlige en gentagelse af bestemmelserne i artikel 17 og 18 i forordning nr. 2328/91. Følgende er fastsat i nævnte bestemmelser:

»*Artikel 17*

1. Med henblik på at sikre fortsat landbrugsvirksomhed og dermed opretholdelse af et befolkningsminimum eller bevarelse af det naturlige miljø i visse ugunstigt stillede områder, der er opført på den liste, som vedtages efter proceduren i artikel 21, bemyndiges medlemsstaterne til at indføre en støtteordning til fremme af landbrugsvirksomhed og forbedring af indkomsterne for landbrugere i disse områder.

Ved anvendelsen af foranstaltningerne under denne ordning bør der tages hensyn til de specifikke forhold og udviklingsmålene for hvert område.

2. I de i stk. 1 omhandlede områder kan medlemsstaterne til fordel for landbrugsvirksomhed yde en årlig udligningsgodtgørelse, som fastsættes i forhold til de varige naturbetingede ulemper.

Artikel 18

1. Medlemsstaterne kan tildele udligningsgodtgørelse til landbrugere, der dyrker mindst 3 ha udnyttet landbrugsareal (ULA), og som forpligter sig til at udøve landbrugsvirksomhed, der svarer til målene i artikel 17, i mindst fem år fra den første udbetaling af en udligningsgodtgørelse. Landbrugeren kan frigøres fra denne forpligtelse, såfremt han ophører med landbrugsvirksomhed, og hvis den fortsatte drift af de pågældende arealer er sikret; han frigøres fra denne forpligtelse i tilfælde af force majeure, navnlig ekspropriation eller anden afståelse i det offentliges interesse; endvidere frigøres en landbruger, som oppebærer pension i henhold til en ordning med alderspension eller førtidspension.

I den italienske region Mezzogiorno, herunder også øerne, i de franske oversøiske departementer og i de græske, portugisiske og spanske områder fastsættes minimum for ULA pr. bedrift dog til 2 ha.

2. Medlemsstaterne kan fastsætte supplerende eller indskrænkende betingelser for ydelse af udligningsgodtgørelse, herunder til fordel for anvendelse af driftsmetoder, der er forenelige med kravene om beskyttelse af miljøet og bevaring af landskabet.

Artikel 19

[...]

3. Udgifterne i forbindelse med udligningsgodtgørelsen giver ikke anledning til EUGFL-medfinansiering, når landbrugeren oppebærer pension i henhold til en ordning med alderspension eller førtidspension.

Det er forbudt at yde udligningsgodtgørelse for varige naturbetingede ulemper, der overskrider de i dette afsnit fastsatte grænser eller ikke opfylder de sammesteds fastsatte betingelser.«

Nationale bestemmelser

5 Fællesskabsbestemmelserne angående udligningsgodtgørelser er blevet gennemført i den gældende lovgivning i regionen Sicilien ved det operationelle flerfondsprogram (POP 2) (*Gazzetta Ufficiale della Regione Siciliana* af 13.1.1996, herefter »det operationelle program«).

6 Modtagerne af nævnte godtgørelser er i det operationelle program defineret som de landbrugere, som opdyrker mindst to hektar udnyttet landbrugsareal, som forpligter sig til fortsat at udøve landbrugsvirksomhed i mindst fem år fra indgivelsen af den første anmodning og fra udbetalingen af støtten, og som ikke oppebærer alders- eller førtidspension.

7 Ifølge det operationelle program kan landbrugere frigøres fra den femårige forpligtelse, der er anført i foregående præmis, såfremt de:

— ophører med landbrugsvirksomhed, når den fortsatte drift af bedriften er sikret

— ophører med landbrugsvirksomhed i tilfælde af force majeure, navnlig ekspropriation eller anden afståelse i det offentliges interesse

— i forpligtelsesperioden oppebærer alders- eller førtidspension.

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

8 Domenico Valvo, en tidligere bankansat, opsagde i en alder af 44 år sin ansættelse med henblik på at udøve landbrugsvirksomhed. Siden sin fratræden har han modtaget en social anciennitetsydelse udbetalt af hans tidligere arbejdsgivers pensionsfond, hvis midler hidrører fra bidrag, der er erlagt af de ansatte.

9 Domenico Valvo har ansøgt om en udligningsgodtgørelse for årene 1994-1998. Han har modtaget denne godtgørelse for årene 1994 og 1995, men der meddeltes afslag på tildeling af denne støtte for de tre følgende år. Ved afgørelse af 4. juni 1999 meddelte Ispettorato Provinciale dell'Agricoltura di Enna således afslag på hans ansøgning om tildeling af udligningsgodtgørelse for de tre år fra 1996-1998, idet det anførtes, at Domenico Valvo modtog førtidspension.

10 Domenico Valvo anlagde et søgsmål med påstand om anullation af denne afgørelse ved Tribunale amministrativo regionale per la Sicilia, der gav ham medhold i den nedlagte påstand. Nævnte ret var af den opfattelse, at den anciennitetspension, som blev udbetalt til Domenico Valvo, ikke kunne sidestilles med en alders- eller førtidspension, og at han opfyldte alle betingelserne for at kunne modtage udligningsgodtgørelse. Ispettorato Provinciale dell'Agricoltura di Enna, Assessorato all'agricoltura e foreste della Regione Sicilia og Regione Sicilia har appelleret denne i første instans afsagte dom til den forelæggende ret.

11 Da det er Consiglio di Giustizia amministrativa per la Regione sicilianas opfattelse, at der foreligger tvivl om, hvilken fortolkning, der bør foretages af artikel 17 og 18 i forordning nr. 950/97, har denne ret besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Kan udligningsgodtgørelsen udelukkes i forhold til en landbruger, når denne ligeledes oppebærer pension, nærmere bestemt en anciennitetspension?«

Om det præjudicielle spørgsmål

Indledende bemærkning

12 De faktiske omstændigheder i hovedsagen er for en del af den berørte periodes vedkommende reguleret af forordning nr. 950/97 og for en anden dels vedkommende af forordning nr. 2328/91. Imidlertid er de relevante bestemmelser i disse to forordninger i det væsentlige identiske, og for så vidt som den forelæggende ret, den italienske regering og Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber kun har foretaget henvisning til forordning nr. 950/97, er det tilstrækkeligt udelukkende at besvare det forelagte spørgsmål på grundlag af bestemmelserne i sidstnævnte forordning.

Indlæg for Domstolen

13 Den italienske regering og Kommissionen er begge af den opfattelse, at forordning nr. 950/97 tillægger medlemsstaterne mulighed for at udbetale udligningsgodtgørelse til en landbruger, der i øvrigt modtager alderspension eller en anden social ydelse.

14 Den italienske regering gør imidlertid gældende, at såfremt den berørte medlemsstat har valgt ikke at tildele udligningsgodtgørelse, når landbrugeren modtager en alders- eller førtidspension, er udbetaling af denne godtgørelse udelukket, såfremt landbrugeren oppebærer en pension, herunder særlig en anciennitetspension. Det er Kommissionens opfattelse, at nævnte forordning ikke er til hinder for, at en medlemsstat yder udligningsgodtgørelse til en landbruger, der sideløbende med sin virksomhed samtidig oppebærer en pension, herunder en anciennitetspension.

Domstolens svar

15 I henhold til artikel 17 i forordning nr. 950/97 kan medlemsstaterne indføre en støtteordning i form af en udligningsgodtgørelse til fremme af landbrugsvirksomhed og forbedring af indkomsterne for landbrugere i visse ugunstigt stillede områder.

16 Det er i nævnte forordnings artikel 18, stk. 1, fastsat, at medlemsstaterne kan tildele denne udligningsgodtgørelse til landbrugere, såfremt de opfylder to betingelser, nemlig, for det første, at de dyrker et minimum udnyttet landbrugsareal, der i den italienske region Mezzogiorno, herunder også øerne, udgør to hektar, og, for det andet, at de forpligter sig til at udøve landbrugsvirksomhed, der svarer til målene i samme forordnings artikel 17, i mindst fem år.

17 Det fremgår af selve ordlyden af artikel 17 og 18, navnlig af den gentagne anvendelse af verbet »at kunne«, at medlemsstaterne råder over muligheden for at tildele en udligningsgodtgørelse til landbrugere, der opfylder de i nævnte artikler fastsatte betingelser. Endvidere tillader artikel 18, stk. 2, i forordning nr. 950/97 udtrykkeligt medlemsstaterne at fastsætte supplerende eller indskrænkende betingelser for tildeling af denne godtgørelse. Fællesskabslovgiver har således tildelt sidstnævnte en skønsmulighed på dette område (jf. dom af 22.10.1998, forenede sager C-9/97 og C-118/97, Jokela og Pitkäranta, Sml. I, s. 6267, præmis 36 og 37).

18 Endvidere indeholder artikel 18, stk. 1, første afsnit, og artikel 19, stk. 3, første afsnit, i forordning nr. 950/97 bestemmelser, der specifikt vedrører landbrugerens oppebørsel af alders- eller førtidspension. Når landbrugeren oppebærer en sådan pension, er denne fritaget fra forpligtelsen til at udøve virksomheden i fem år. Endvidere er fællesskabsmedfinansiering af udligningsgodtgørelsen ikke mulig i sådanne tilfælde.

19 Nævnte bestemmelser vedrører ikke medlemsstaternes mulighed for at tildele en udligningsgodtgørelse, når landbrugeren oppebærer en alders- eller førtidspension, men alene de virkninger, en sådan oppebørsel har for både landbrugeren og Det Europæiske Fællesskab.

20 Det følger heraf, at medlemsstaterne har mulighed for at vælge, hvorvidt udligningsgodtgørelse skal tildeles eller ej, når landbrugeren oppebærer en pension i henhold til en alders- eller førtidspensionsordning. Dette gælder også, når landbrugeren oppebærer andre sociale ydelser, såsom en anciennitetspension, som ikke er genstand for en særlig regulering i henhold til forordning nr. 950/97, og som derfor er underlagt ordningen i denne forordnings artikel 17 og 18. I den situation, hvor landbrugeren oppebærer en anden form for ydelse, såsom en anciennitetspension, har medlemsstaterne således bevaret muligheden for at vælge, hvorvidt udligningsgodtgørelse skal tildeles eller ej.

21 Det fremgår af de nationale bestemmelser, således som de er blevet gengivet for Domstolen, at udligningsgodtgørelse ikke tildeles, såfremt landbrugeren modtager en alders- eller førtidspension. Det fremgår derimod ikke, hvorvidt denne undtagelse omfatter alle de tilfælde, hvor landbrugeren oppebærer en anciennitetspension som den i hovedsagen omhandlede.

22 Det tilkommer imidlertid ikke Domstolen at træffe afgørelse om nationale bestemmelsers rækkevidde, idet denne opgave påhviler den forelæggende ret. Den forelæggende ret skal følgelig kontrollere, hvorvidt den nationale lovgiver, som har udnyttet muligheden for at tildele udligningsgodtgørelse til landbrugere, der opfylder de i denne doms præmis 16 anførte betingelser, og muligheden for at knytte yderligere betingelser til udbetalingen af en sådan godtgørelse, har udelukket tildeling af denne godtgørelse ikke blot, når landbrugeren oppebærer alders- eller førtidspension, men også ved oppebørsel af en anciennitetspension.

23 Herefter skal det forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 17 og 18 i forordning nr. 950/97 tillægger medlemsstaterne mulighed for at tildele udligningsgodtgørelse til landbrugere, der opfylder de i disse to artikler anførte betingelser. Disse artikler er imidlertid ikke til hinder for en medlemsstats afvisning af at udbetale en sådan godtgørelse i tilfælde, hvor landbrugeren oppebærer en pension, herunder navnlig en anciennitetspension.

Sagens omkostninger

24 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Syvende Afdeling) for ret:

Artikel 17 og 18 i Rådets forordning (EF) nr. 950/97 af 20. maj 1997 om forbedring af landbrugsstrukturernes effektivitet tillægger medlemsstaterne mulighed for at tildele udligningsgodtgørelse til landbrugere, der opfylder de i disse to artikler anførte betingelser. Disse artikler er imidlertid ikke til hinder for en medlemsstats afvisning af at udbetale en sådan godtgørelse i tilfælde, hvor landbrugeren oppebærer en pension, herunder navnlig en anciennitetspension.

Underskrifter